

Анна Майборода
 здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
 Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Главацька О.Л.,
 кандидат педагогічних наук, доцент,
 доцент кафедри освітології і педагогіки,
 Західноукраїнський національний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ В ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ ІЗ СІМ'ЯМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Сучасна система в Україні ґрунтується на європейських стандартах інклюзивного навчання, що передбачає створення рівних можливостей для всіх дітей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб (ООП). В наш час ця тема є найбільш актуальною, тому що зростає кількість таких дітей у закладах дошкільної освіти (ЗДО) та потребує модернізації системи взаємодії між педагогами та сім'ями.

Інклюзивна освіта вимагає комплексного підходу, де ключову роль відіграє партнерство з батьками. Традиційні форми роботи зі сім'ями часто виявляються недостатньо ефективними, тому актуальним є впровадження інноваційних, інтерактивних і цифрових методів.

Мета наукового пошуку полягає у визначенні та обґрунтуванні інноваційних форм взаємодії зі сім'ями дітей з ООП у середовищі ЗДО.

На основі вивчення наукової літератури, міжнародних концепцій інклюзії (ЮНЕСКО, Salamanca Statement) встановлено необхідність партнерства між освітнім закладом та родиною [2; 3].

Сім'я розглядається як перший освітній осередок, що визначає успішність адаптації дитини в інклюзивному середовищі. Педагоги інклюзивної групи мають володіти компетенціями щодо сімейно-центричного підходу, коучингових технологій, психологічної підтримки [1].

Найбільш ефективними інноваційними формами роботи зі сім'ями дітей з ООП є:

- цифрові форми комунікації: мобільні додатки, онлайн консультації, віртуальні сторінки підтримки, цифрові щоденники спостережень;
- інтерактивні методи: тренінги, майстер-класи, воркшопи, спільні ігрові проєкти «дитина-родина-педагог»;
- технології педагогічного коучингу: індивідуальні траєкторії розвитку дитини, батьківський коучинг;
- партнерські форми: сімейні клуби, інклюзивні ранкові зустрічі, групи взаємопідтримки для батьків;
- медіаосвіта: відеоконсультації, підкасти, освітні онлайн-платформи, використання соціальних мереж як інструмент освітньої взаємодії [4; 6].

Нами встановлено такі організаційно-педагогічні умови ефективної взаємодії:

- забезпечення психологічної безпеки та довіри у взаєминах між педагогами й батьками;
- підвищення професійної компетентності педагогів щодо роботи з сім'ями дітей з ООП;
- створення інклюзивного середовища, адаптованого для індивідуальних потреб дитини;
- налагодження системного командного підходу: вихователь, асистент, психолог, логопед, дефектолог, батьки.

Психолого-педагогічний супровід сім'ї в умовах інклюзивного ЗДО має передбачати систематичне консультування фахівців – вихователя, практичного психолога, логопеда, дефектолога, соціального педагога щодо ефективних методів розвитку дитини.

Впровадження інноваційних форм взаємодії сприяє покращенню емоційного клімату в сім'ях, зменшенню психологічного напруження батьків та формуванню позитивної мотивації до участі у вихованні й навчанні дітей з ООП [3; 7].

Результативність впровадження інноваційних форм найбільш успішні при підвищенні залученості сімей до освітнього процесу; покращення соціалізації, мовленнєвого та когнітивного розвитку дітей з ООП; зростання рівня компетентності батьків з питань розвитку та підтримки дитини; підвищення ефективності командної взаємодії в інклюзивній групі [4; 5].

Таким чином, інноваційні форми роботи зі сім'ями є невід'ємною складовою сучасного інклюзивного освітнього середовища, впровадження нових технологій та практик сприяє індивідуалізації підходу до дітей з ООП та успішній взаємодії між усіма учасниками процесу; ефективна співпраця сім'ї та ЗДО є ключовим чинником успішної інклюзії.

Список використаних джерел

1. Артеменко Т.А. Інклюзивне навчання дітей дошкільного віку. Київ, 2020. 120 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / наук. кер. Т.О. Піроженко; авт. кол. : О. М. Байєр, О. К. Безсонова, Н. В. Гавриш та ін. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/static-bjects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Баран Г.О. Інклюзивна освіта: теорія та практика. К. : Педагогічна думка, 2017. 214 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: теоретико-методологічні засади. К. : Либідь, 2003. 280 с.
5. Богданов С.О. Інклюзивна педагогіка: навч. посіб. Харків : Основа, 2019. 148 с.
6. Богданович М. В. Психологічні особливості співпраці з родиними дітьми з ООП. К. : Інститут спеціальної педагогіки, 2017. 192 с.
7. Савченко О. Я. Теоретико-методичні засади формування інклюзивного освітнього середовища. К. : Педагогічна думка, 2019. 220 с.